

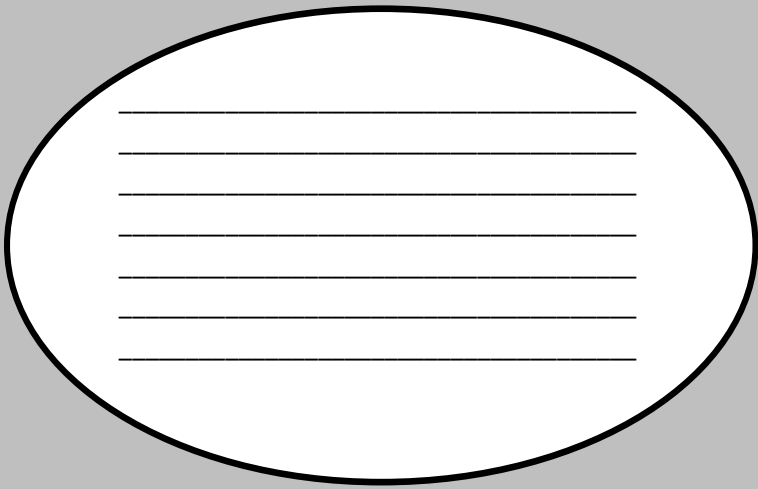
Бабой О.В. Маслова І.А.

ЗОШИТ
з української мови

**Розви
вайка**

2 клас
II частина

A large white oval with a black border, centered on a gray background. Inside the oval, there are seven horizontal lines for writing, arranged in a vertical column.

РОБОЧИЙ ЗОШИТ
з української мови
для початківців

Рецензенти: Бурдужа О.Г., старший методист ДОЗ «Придністровський державний інститут розвитку освіти»; Мурзичева Л.М. викладач української мови та літератури вищої квал. категорії ПДУ ім. Т.Г. Шевченка.

Укладачі: Бабой Ольга Василівна, учитель української мови та літератури вищої квал. категорії;

Маслова Інга Андріївна, учитель української мови та літератури II квал. категорії.

Робочий зошит «Розвивайка» для 2 класу із двох частин є методичним посібником для вчителів, які працюють у загальноосвітніх школах Придністровської Молдавської Республіки.

Робочий зошит «Розвивайка» призначений для роботи з новими словами, містить завдання, які дитина, виконуючи, легко сприймає та запам'ятовує.

Зошит складений із цікавих завдань, деформованих текстів, тематичних розмальовок, ігрових, логічних завдань, що дозволить перетворити навчання на захоплюючу гру спілкування.

Умовні позначення:

-- подумай

– прочитай

– дай відповідь на питання

– запиши

– робота в парі

– запам'ятай

Тирасполь, 2015

Передмова

Зошит призначений для організації роботи учнів 2-го класу загальноосвітніх навчальних закладів із російською мовою навчання. Відповідає програмі (2014 року) та підручнику «Українська мова» О.Н. Хорошковської, Г.І. Охоти, Н.І. Яновицької. – (К.: Освіта, 2013).

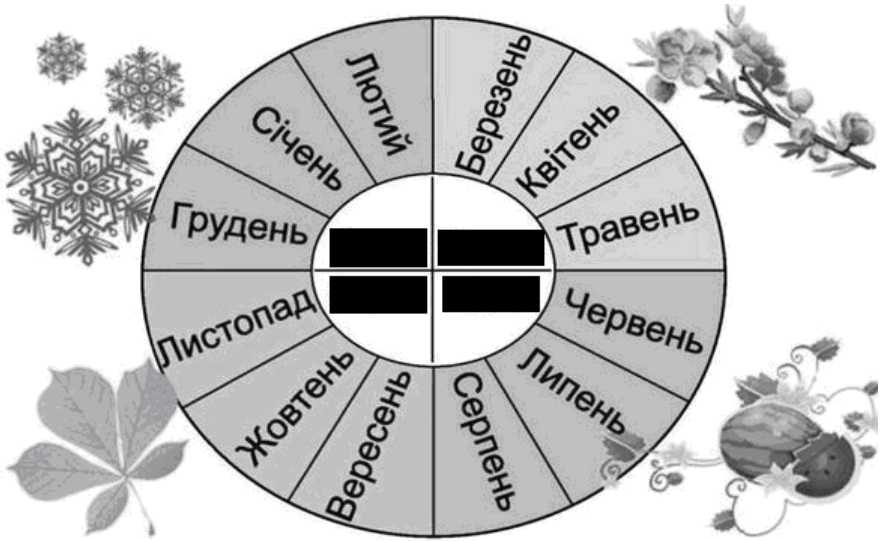
Посібник допоможе ефективно засвоїти курс української мови, оскільки містить різноманітні завдання: мовні розминки, усні та письмові вправи, деформовані тексти, скоромовки, творчі завдання, загадки, ребуси, корисні додатки для вчителя та учня, багато ілюстрацій. Методичні рекомендації, призначені для вчителів, містять відповіді до складних завдань і корисні поради щодо викладання матеріалу уроків.

Зошит допоможе організувати навчальну діяльність другокласників у захопливій ігровій формі. Для розвитку навичок аудіювання до кожної теми пропонуються цікаві віршики та різноманітні завдання за їхнім змістом. Посібник також містить вправи, у яких учні мають висловити власну думку, поділитися враженнями із сусідом по парті або вчителем. Це дає можливість створити ситуації живого спілкування та відпрацювати лексико-граматичні навички. Працюючи із цим зошитом, учні відчуватимуть, що вивчати українську мову – це дійсно цікаво.

Урок 35. ПОРИ РОКУ

1. Мовна розминка. Вчимо пори року.

- Назви за малюнком пори року.
- Запиши до кожної пори року відповідні місяці.

Зима _____

Весна _____

Літо _____

Осінь _____

2. Намалюй свою улюблену пору року. Розкажи про неї. Чим вона тебе приваблює?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for a student to draw their favorite season.

3. Поділи за допомогою крапок текст на речення. Добери заголовок.

Повівав холодний вітерець з краю неба насувались білі хмари дорога була слизька на обидва боки від дороги розстелилось поле, вкрите снігом, мов білою скатертиною твердий синявий сніг грав на сонці самоцвітами.

- Яка пора року описується в тексті?**
- За якими ознаками тобі вдалося це з'ясувати?**

Урок 36. ДНІ ТИЖНЯ

1. Прочитай виразно вірш. Назви всі дні тижня.

Днів у тижні рівно сім –
Назви вивчимо усі.
Понеділок – перший день,
А за ним вівторок йде.
Далі середа, четвер –
Твердо знаю я тепер.
Після п'ятниці – субота,
Де кінчається робота.
Ну, а сьомий день який?
Та звичайно ж – вихідний.

В. Слєпцов

2. Заповни пропуски у словах і прочитай назви днів тижня. Розташуй їх за порядком. Якого дня тут немає?

С_р_да, в_второк, ч_твер,
су_ота, п_ятн_ц_, н_діля.

3. Прочитай приказку. Поясни, коли так говорять.

У нього сім п'ятниць на тиждень.

– Запиши приказку з пам'яті.

Blank writing lines for the student to write the proverb.

Урок 37. ЧАС. ГОДИННИК

1. Прочитай. Знайди помилки.

У ранці сходить сонце. В ночі світить місяц.
Учора в вечері був дошч.

– Запиши правильно.

Handwriting practice lines consisting of four horizontal lines and four slanted vertical lines forming a grid.

2. Прочитай загадку, спиши. Запиши і намалюй відгадку.

Тік – так, а з місця ніяк.

Handwriting practice lines consisting of four horizontal lines and four slanted vertical lines forming a grid.

A large empty rectangular box for drawing the answer to the riddle.

3. Переклади українською мовою (усно).

Эмма опоздала на урок на пять минут. Папа задержался на работе на два часа.

4. Запиши з пам'яті слова, що вказують на зміну часу.

Blank handwriting practice lines for writing words related to time.

Запам'ятай:

	Російською	Українською
	мовою	мовою
	время	час
	час	година
	минута	хвилина

5. Доповни речення.

Уроки починаються о _____
годині,

закінчуються о _____ годині.

6. За допомогою малюнків усно дай відповіді на запитання «Котра година?»

--	--	--	--

Урок 38. ДОПОМОГА ПТАХАМ УЗИМКУ

1. Закінчи речення.

Змокнув спів пташок, бо _____ .
 Білочка не мерзне взимку, тому що _____ .
 _____ .

– Придумай початок якогось речення, а твої однокласники нехай продовжать його.

2. Зberi за стрілками прислів'я і прочитай його.

Під вліт дуй то чать хів ни ку
 ку го бі пта дя від узим во

3. Пронумеруй речення так, щоб вийшов зв'язний текст.

- () От тому і Дзвінька.
- () Я називаю його Дзвінька.
- (1) Щоранку до мого вікна прилітає снідати горобчик.
- () Тому що сяде пташина на підвіконня, подзьобає насіння, а потім дзвінко цвірінькає.
- () Чому саме Дзвінька?

– Придумай до тексту заголовок.

Урок 39. ДИКІ ТВАРИНИ

1. Розглянь і підпиши малюнки.

2. Встав пропущені букви і прочитай прислів'я.

П _ л _ х л _ в и й з а _ ц ь і п _ н ь к _ б _ і т ь с я .

– Як ти розумієш це прислів'я? Поясни.

3. Опиши їжака, користуючись словами з довідки.

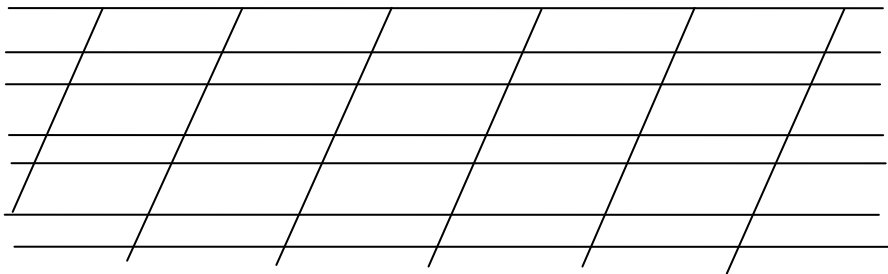

Handwriting practice grid consisting of 5 horizontal lines and 5 diagonal lines forming a grid pattern.

Довідка: дика тварина, тіло, носик, голки, темно-сірі, згортається у клубочок, очі.

4. Знайди на малюнку диких тварин. Запиши їхні назви.

5. Склади свою казочку за малюнками.

«Поміть бєльчєку»

«Поміть бєльчєку»

«Поміть бєльчєку»

«Поміть бєльчєку»

Урок 40. СВІЙСЬКІ ТВАРИНИ

1. «Розшифруй».

ВАКОРО ЗАКО НЯСВИ ЦЯВІВ
БАКАСО КАКІШІ БАНКА КАБІЛ

– Запиши «розшифровані» слова.

Blank handwriting lines for the first exercise.

2. Прочитай частини тексту. Пронумеруй їх за порядком.

- () Звуть його Орлик. Орлик чорний, ніби з димаря виліз. Тільки на лобі в нього біла зірочка.
- () У нашого пастуха є чудовий кінь.
- () Пастух і Орлик – добрі друзі.

Запам'ятай:

Структура тексту:

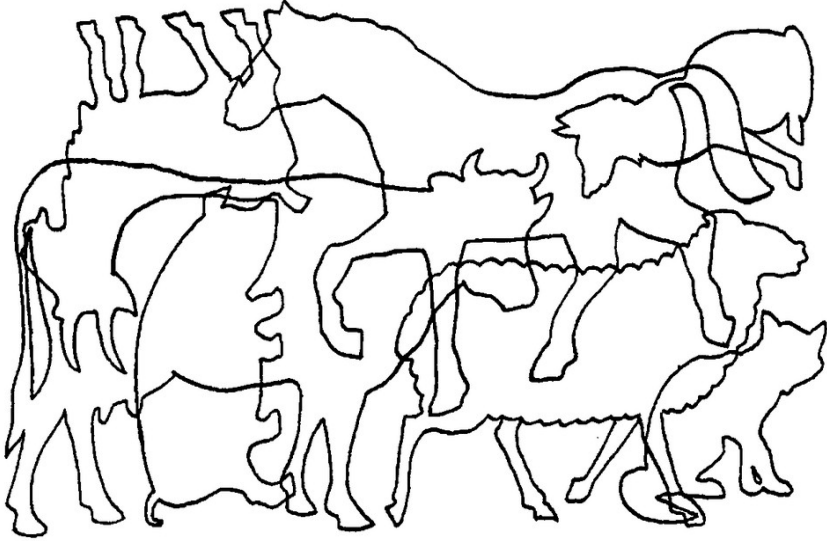
Зачин (початок) → Основна частина →
Кінцівка

– Спиши зачин тексту.

Blank handwriting lines for the second exercise.

3. Назви тварин, зображених на малюнку.

4. Переклади українською мовою (усно).

Вася и Петя пошли в лес. С мальчиками была собака Букет. Возле ёлочки ребята нашли маленького бельчонка. Вася взял его и посадил на дерево.

5. Розгадай ребуси.

Н=В

”

О

А

ка

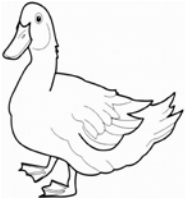
”

– Склади з кожним із цих слів речення (усно).

Урок 41. СВІЙСЬКА ПТИЦЯ

1. Розглянь малюнки. Хто зображений? Запиши.

Handwriting practice lines for the first task.

2. Утвори «ланцюжок» слів за зразком.

Зразок: Індик, індичка, індичата.

Handwriting practice lines for the second task with words: Гусак, Півень, Качур.

3. З поданих слів склади і запиши речення.

дзьобають, Курчата, квочкою, з, пшоно.

Handwriting practice lines for the third task.

4. Прочитай оповідання, користуючись малюнками.

У на жили свійські тварини і птахи. Вони жили дружно. Кожен займався

своїм ділом: ловила ,

 сторожив , і

давали , а – вовну. Із вовни

бабуся в'язала теплі , , .

Зранку зустрічав , а несла

 . Усі жили весело на бабусиному подвір'ї!

- Розкажи, чим займався кожен, хто жив на подвір'ї.
- Назви свійських тварин із тексту.
- Назви свійських птахів із тексту.
- Спиши перше речення.

Blank handwriting practice lines consisting of four horizontal lines and four vertical lines forming a grid.

Урок 42. УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «КРИВЕНЬКА КАЧЕЧКА»

1. Прочитай скоромовку. Вивчи напам'ять.

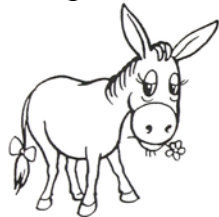

Казав казку-казочку,
Приказку-приказочку
Косарикам-косарям,
Казкарикам-казкарям.

2. Напиши відповідність висловів до тварин на малюнках.

Вірний, як _____
Голодний, як _____
Неповороткий, як _____
Колючий, як _____
Хитрий, як _____
Впертий, як _____

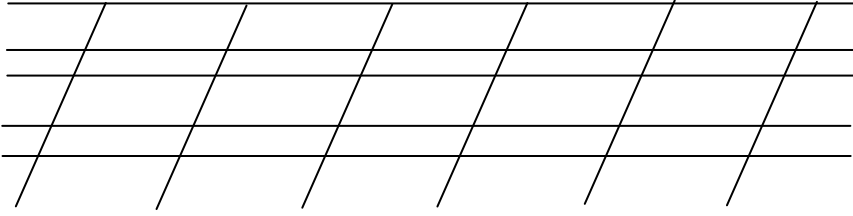
3. Прочитай правильно прислів'я.

Хто доб ра той і має
лю дям ба жає со бі

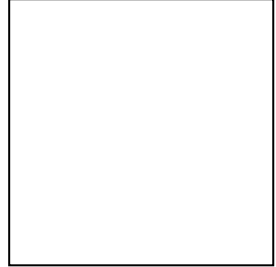
– Спиши це прислів'я. Поясни його значення.

4. Відгадай загадку. Відповідь намалюй.

В неї ноги – наче ласти,
Дзьоб плескатий, червонястий, –
Кря-кря-кря, пливе по річці,
Їсть зерно, скубе травичку...
Ви вгадали цю босячку?
Хто це, діти? Звісно, _____ .

5. Прочитай казку «Кривенька качечка». Спробуй дати відповіді на запитання.

Що знайшли дід з бабою в лісі?
Що вони зробили зі своєю знахідкою?
Що дивного побачили старенькі?
Як вони вчинили з гніздечком?
Як на це відреагувала дівчина?

6. Озвуч фрагменти казки «Кривенька качечка».

Урок 43. ЛЮДИНА

1. Переклади українською мовою й запиши.

Нос _____ Подбородок _____

Уши _____ Ресниці _____

Глаза _____ Волосы _____

Рот _____ Туловище _____

2. Зміни слова за зразком і запиши.

Ніс – у носі

3. Прочитай. Познач межі речень.

Ганнуса та Ілля прокинулись вони розчесали
волосся у ванній кімнаті ретельно вмили
обличчя настала пора снідання.

4. Прочитай слова за допомогою алфавіту.

10	24	2	11

4	24	2	11

33	10	11	15

– Що спільного між цими словами?

5. Розфарбуй. Опиши зовнішність дівчинки за допомогою допоміжних слів.

Волосся,
зачіска,
біляве,
темне,
очі, брови,
струнка, на
зріст, велика
мала, висока,
гарна,
блакитні,
сірі, карі.

6. Прочитай і поясни фразеологічні звороти.

Бити себе в груди – ?
Втерти носа – ?
Давати волю язичку – ?
Іти в ногу – ?
Їсти очима – ?

- Коли так говорять про людину?
- Які частини тіла вказані у фразеологізмах?
- Склади з одним із них речення (усно).

Урок 44. ОДЯГ

1. Перевір, чи є в цих словах зазначені букви. Зайві закресли. Підпиши малюнки.

сідаця

кплюх

аьтя

србка

Handwriting practice lines with slanted bars for crossing out.

2. Прочитай правильно скоромовку. Запиши.

УКіндратакурткакороткувата.

Handwriting practice lines with slanted bars for crossing out.

3. Назви і запиши предмети одягу національного українського костюму.

Handwriting practice lines with slanted bars for crossing out.

4. Прочитай текст.

Капелюшок

Жила собі Юля, яка дуже не любила

одягати , , . Особливо влітку. Якось

бавилася у

. У небі сяло

Юлі стало спекотно – і вона скинула . Тут з

злетіла і схопила . «Це буде мое », –

зраділа вона і поклала на гілку. А збудувала в

великий гарний

і пішла додому. «Де

твій ?» – запитала . «Загубила!» – махнула

Юля рукою. А ввечері у заболіло горло, почервонів ніс, почалася гарячка. «Ти захворіла, бо гуляла у спеку

без », – сказав .

– Продовж оповідання самостійно.

Урок 45. «ДІВЧИНКА У ГОЛУБОМУ ФАРТУШКУ» (ЗА ПАНКУ-ЯШЕМ)

1. Прочитай виразно вірш.

Я пошила на святки
 Нашій киці чобітки,
 Шапочку наділа,
 Тільки не зуміла
 Трусики надіти –
 Хвостик ніде діти.

– Які назви одягу є у вірші?

2. За допомогою складів утвори слова одягу та взуття. Запиши.

Word building puzzle with syllables in circles:

- чо, бо, ке, ва
- ти, туф, сів, ки
- ки, ви, лян, ди
- ре, лі, кро
- че, біт

3. Прочитай. Вивчи напам'ять.

Вишиваю вишиваночку,
Вона буде брату Іваночку.
Вона буде вся у вишеньках,
Вся червоним рясно вишита,
Як веселка – вишиваночка –
Подарунок для Іваночка.

4. Дай відповіді на питання до оповідання «Дівчинка у голубому фартушку».

- Хто тобі сподобався в оповіданні?
- За що дівчинка пригощала дітей шоколадом?
- Із ким дівчинка не поділилася шоколадом?
- Якою ти уявляєш собі дівчинку в голубому фартушку? Намалюй.

Урок 46. ВЗУТТЯ

1. Назви взуття мульт-героїв. Запиши.

2. Запиши, які ще назви взуття ти знаєш?

3. Віршик «розсипався». Збери його: вкажи номери рядків за порядком.

- () Пов'язали ще й краватки
- () Йшли індики на музики,
- () Та пішли собі із хатки.
- () Повзували черевики,

4. Встав пропущені букви та прочитай народну приказку. Коли так говорять? Поясни.

Пара ч_б_т на _дну ногу.

Урок 47. ХОРОШІ ЗВИЧАЇ

1. Прочитай прислів'я. Доповни їх останнім словом.

Ще коли дитятко в колисці, мати навчас казати ...

Перший крок до добра – це не робити ...

Зазеленіє старий пень, коли почує: ...

Розтопить серце всякого сердечне слово ...

Довідка: зла, дякую, добрий день, спасибі.

– Як ти розумієш ці прислів'я?

2. Прочитай вірш. Спиши.

Є в нашій мові прекрасні звертання,

Добрі і щирі, чудові слова...

Слово чарівне! Яка в ньому сила!

Скажеш з любов'ю – і радість росте!

Слово ласкаве народжує крила –

Ви не забудьте ніколи про те!

Blank handwriting practice lines consisting of five sets of horizontal lines with diagonal lines forming slanted columns for writing.

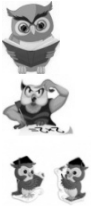
3. Пронумеруй речення так, щоб утворився зв'язний текст.

- () До вагону зайшов дідусь.
- () Старенький подякував Марійці й сів.
- () Дівчинка схопилася з місця.
- () Їхала Марійка трамваєм.

– Чи правильно вчинила дівчинка?

4. Обведи слова, які «розкажуть» про людей, що роблять добрі справи.

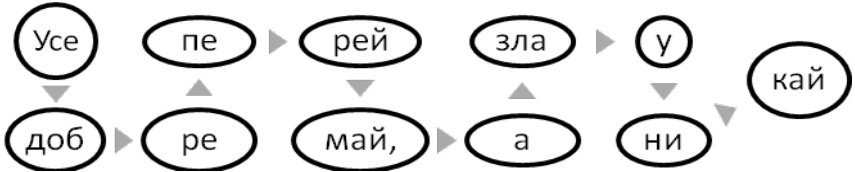

Дбайливі
ледачі
добрі

працелюбні
уважні
байдужі

злі
доброзичливі
жадібні

5. Прочитай прислів'я. Запиши.

Blank lines for writing the proverbs.

Урок 48. ПОСПИШИШ – ЛЮДЕЙ НАСМІШИШ

1. Відгадай загадку.

Відлітають за моря у краї далекі,
На будинках гнізда в'ють.
Звати їх _____.

2. Розглянь малюнки. До якої казки відносяться ці фрагменти? Озвуч малюнки.

3. Прочитай прислів'я, спиши. Поясни його значення.

По-спі-шиш – лю-дей нас-мі-шиш.

Handwriting practice lines for the proverb.

Урок 49. А ВЖЕ ВЕСНА, А ВЖЕ КРАСНА!

1. Прочитай загадку. Відгадку запиши.

Тане сніжок,
Ожив лужок.
День прибуває.
Коли це буває?

2. Вибери й обведи весняні прикмети.

тріщить мороз

Запахла земля

лагідне сонечко

Поспішають птахи

Дихають холодом

Повні гомону сади

Завивання хуртовини

Шумить річка

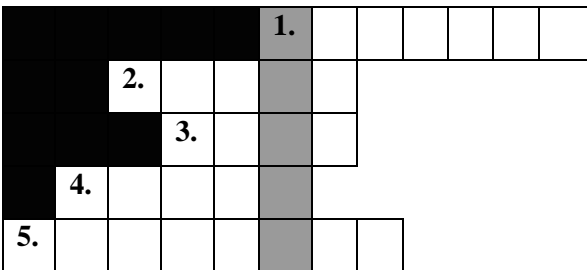
Товста крига

Дзвенять струмки

Вербові котики

Ніжні проліски

3. Розгадай кросворд. Прочитай слово у виділених клітинках.

1. Дівчинка з коромислом вийшла в дощик весняний,
А на тім коромислі – стрічки барвисті.

2. Є на світі кінь – всьому світу не втримати.

3. Зоря-зірниця, красна дівиця,
по небу гуляла, плакала-ридала.

Місяць бачив – не підняв, сонце встало – і забрало.

4. Не дід, а сивий; не спить, а стелиться.

Вкриває землю й океан, а звать його ...

5. Стала на поляні в жовтім сарафані.

Підроссте – всміхнеться, для вітрів вбереться

В платтячко біленьке, пишне та легеньке.

4. Переклади текст українською мовою.

Весной

Это было весной. Стоял тёплый день.

Лужайки покрылись зелёной травкой. Слышны
голоса первых перелётных птиц. Природа
радуется приходу весны.

Handwriting practice lines consisting of a grid of horizontal and slanted lines.

Урок 50. ПТАХИ

1. Пригадай назви птахів, зображених на малюнках.

--	--	--	--	--

– Вилучи «зайвого» птаха. Обґрунтуй свій вибір.
Закінчи речення.

Перелітні птахи – це _____

--	--	--	--	--

2. Переклади українською мовою.

1) Весной из тёплых стран к нам возвращаются птицы. 2) Дети встречают пернатых. 3) Мальчики развесили скворечники. 4) Птиц надо беречь. 5) Они приносят пользу.

– Запиши переклад 2-го, 3-го, 4-го речень.

Урок 51. Т. Г. ШЕВЧЕНКО – НАРОДНИЙ ПОЕТ

1. Прочитай.

Кобзар

Шевченко був славетним поетом і художником. Мав красивий голос, знав багато народних пісень.

Він любив кобзарів, бандуристів. І сам грав на кобзі та скрипці. Тільки життя в нього було важке. Рано залишився сиротою. Не мав власного кутка. Але з кобзою не розлучався. Тарас Григорович і книгу свою назвав «Кобзар».

– Користуючись текстом, продовж речення.

Тарас Шевченко – _____

Кобза – це _____

Кобзар – це _____

«Кобзар» – це _____

2. З'єднай прислів'я, прочитай, поясни.

Шев-чен-ко ду-жий був не си-ло-ю,
а сло-вом муд-рим.

3. Роз'єднай слова, запиши уривок вірша Т. Г. Шевченка.

Вітерзгаємрозмовляє,
Шепчезосокою,
ПливечовенпоДунаю
Одинзаводою.

Blank handwriting practice lines consisting of five sets of horizontal lines with diagonal lines connecting them, forming a grid for writing.

4. Встав пропущені слова з довідки. Вивчи по пам'яті.

В наш чудовий час вічно житиме _____.
Ми Шевченка славить будем і ніколи
_____.

Тарасові слова – то _____ жива.
Хто Шевченка прочитав, той багатий
_____ став.

Шевченкові твори _____ мов ясні зорі.

Довідка: серцем, Тарас, сяють, правда, не забудем.

Урок 52. ВЕСНЯНКИ

1. Прочитай вірш.

– Красна Весно,
Що ти нам принесла?
– Коробочку з веретенцями,
А скринечку із червінцями,
Малим дітям – по яблучку,
А дівчатам – по віночку.

– Впиши з вірша подарунки, які принесла
Весна.

Blank handwriting lines for writing the gifts mentioned in the poem.

Запам'ятай:

Веснянки – це закличні та величальні пісні, що виконуються на честь приходу весни, їх співали з початку весни і до Зелених свят.

2. Постав речення у такій послідовності, щоб утворилося зв'язне висловлювання.

- () Люди готуються до повені заздалегідь.
- () Річка виходить з берегів.
- () Починається весняна повінь.
- () Швидко тануть сніги, біжать струмки.
- () Вона затоплює поля, луки і сади.

3. Розглянь малюнок. Озвуч.

4. Пошир кожне речення тексту.

Почалася весна. Прилетіли шпаки _____
_____. Вони піклуються _____

_____. Прокинулись звірі
_____. Кричать граки.

Почались роботи _____

_____. Загуркотіли трактори.

Природа радіє _____.

Урок 53. КВІТИ

1. Прочитай «плутанку». Як правильно?

Квітнуть на городі раки,
 Живуть у нашій річці маки.
 Зроблю я гарний букет з раків,
 У річці наловлю великих маків.

2. Встав букви. Утвори слова. Спиши їх. Назва якої квітки має ще одне значення?

о и а

у о

і и

о а і

ж..рж..н..

б..з..к

п..вн..к

к..нв..л..я

/	/	/	/	/
/	/	/	/	/
/	/	/	/	/

3. «Збери» квіти, беручи склади з різних рядків.

ПРО ФІ НИК _____

АЛ СНІЖ СОК _____

ПІД ЛІ КА _____

– Усно опиши ці квіти.

4. Прочитай виразно вірш. Назви, які квіти вплітаються в український віночок.

Сині волошки – краплиночки неба –
Довіливо й скромно всміхнуться до тебе.

Цвіт яблуні та білий вишні –
Це материнська любов ніжна.

Гроно калини – врода дівоча.

Любисток – завжди про кохання шепоче.

Нагідки – відомо всім – сонячні квіти,

Деревій же – нескореність і довголіття.

Розум і гнучкість – хміль кучерявий,

А всі квіти разом – краса наша й слава,

Їх назбирайте на клумбі і в полі,

Щоб розцвітала веселкою доля.

А на голівках юних, дівочих,

Завжди красувавсь український віночок.

В. Фесенко

– Намалюй свій віночок.

Урок 54. ПОВТОРЕННЯ

1. Прочитай оповідання. Дай відповідь на питання.

Ледача подушка

Маленькій Яринці треба рано-рано вставати, щоб до школи йти, а не хочеться, ой як не хочеться! Ввечері питає Яринка у дідуся:

– Дідусю, чому вранці вставати не хочеться? Навчій мене, дідусю, спати так, щоб хотілося вставати і йти до школи.

– Це подушка в тебе ледача, – відповів дідусь.

– А що ж їй зробити, щоб не була ледачою?

– Знаю я таємницю, – пошепки сказав дідусь. – Ото саме тоді, як вставати не хочеться, візьми подушку, винеси на свіже повітря, добре вибий її кулачками – вона й не буде ледачою.

– Справді? – зраділа Яринка. – Я завтра так і зроблю.

Ще дуже рано, а треба збиратись до школи. Не хочеться вставати Яринці, але ж треба нарешті подушку провчити, лінощі з неї вибити!

Схопилась Яринка, швиденько одяглася, взяла подушку, винесла на подвір'я, поклала на лавку – та кулачками її, кулачками. Повернулася до хати, поклала подушку на ліжко – та й умиватися. А дідусь у вуса посміхається.

1. Куди щоранку ходить Яринка?

- А. До школи.
- Б. Гуляти.
- В. В дитсадок.

2. Що вона запитала у дідуся?

- А. Чи не ледача вона?
- Б. Чому вранці вставати не хочеться?
- В. Чому дідусь встає так рано?

3. Що порадив дівчинці дідусь?

- А. Почекати, поки захочеться вставати.
- Б. Винести ледачу подушку і вибити.
- В. Швиденько встати.

4. Чи можна назвати Яринку ледачою?

- А. Так, бо вона не хотіла рано вставати.
- Б. Ні, вона хотіла навчитись вставати рано і навчилася.

Урок 55. БЕРЕЖІМО ПРИРОДУ

1. За поданими ознаками впізнай предмети та явища і впиши їхні назви.

Гомінкі, веселі, кришталеві _____

Висока, струнка, білокора _____

Чисте, свіже, прозоре _____

Теплий, легкокрилий, грайливий _____

Довідка: береза, повітря, вітерець, струмочки.

2. Прочитай текст. Спиши перше й останнє речення.

Ліс – безцінний дар природи. Це чудова лабораторія, гігантська фабрика цілющого повітря, яке має лікувальне значення.

Ліс – це зелена окраса планети.

3. Прочитай. Вивчи вірш напам'ять.

Учись природу берегти
І будь завжди їй другом!
Шануй, люби і зберігай
Все, що дає нам рідний край!

– Що таке, на твою думку, природа?

Запам'ятай:

Правила поведінки на природі

- Бережи природу!
- Не ламай гілок, дерев!
- Не рви квітів!
- Не знищуй гнізда птахів!
- Не залишай сміття після відпочинку!
- Не руйнуй мурашники!
- Не обдирай кору дерев!
- Не стріляй із рогатки по птахах!

4. Розглянь малюнок. Що діти роблять не так?

Урок 56. КИЇВ – СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ

1. Прочитай. Познач межі речень. Спиши останнє речення.

Київ – найбільше місто України він стоїть на Дніпрі центральна вулиця Києва – Хрещатик.

Handwriting practice lines for copying the sentence.

2. Ознайомся з пам’ятними місцями Києва.

Майдан незалежності
Золоті ворота

Києво-Печерська лавра
Маріїнський палац

КИЇВ

– Які ще пам’ятні місця Києва ти знаєш?

3. Прочитай вірш.

Де стоїть тепер наш Київ,
там була сама гора.
Жив там перший Кий з
Хоривом,
Щек та Либідь – їх сестра.

4. Склади зі слів речення. Запиши їх.

ботанічний, у, сад, є, Київ, чудовий.
ростуть, лимони, там, апельсини, пальми.

5. Перестав речення так, щоб утворився текст.

- () Але люди поступово забруднювали їх.
- () У стародавньому Києві було багато чудових річок.
- () Зникають річки і бідніє наша прекрасна Земля.
- () І частина річок зникла (або майже зникла).

– Назви річку Києва. Запиши.

Урок 57. РІДНИЙ КРАЙ

1. Запиши прислів'я українською мовою.

Родину на чужбині не найдешь.

Handwriting practice lines consisting of three horizontal lines and five vertical lines forming columns.

2. Прочитай вірш. Вивчи напам'ять.

Батьківщина – хліб і сіль.

Батьківщина – втіха й біль.

Батьківщина – батько й мати

І поріг рідної хати.

Ю. Павлич

– Як ти розумієш вислів «Батьківщина – втіха й біль»?

3. Користуючись малюнками, назви національності людей, які проживають на нашій Батьківщині.

– Які ще національності заселяють наш рідний край?

4. Запиши текст про своє місто або село, вставляючи потрібні назви.

Наше місто (село)

Наше місто (село) називається _____.

Центральна вулиця в місті (селі) _____.

Наша школа розташована на вулиці _____

_____. Поблизу міста (села) протікає

річка _____.

Найближче до нас село (місто) – _____.

A set of handwriting practice lines consisting of five horizontal lines and five slanted lines that cross them, forming a grid for writing.

5. Намалюй одне з пам'ятних міст рідного краю.

A large empty rectangular box intended for drawing a famous landmark from the student's hometown.

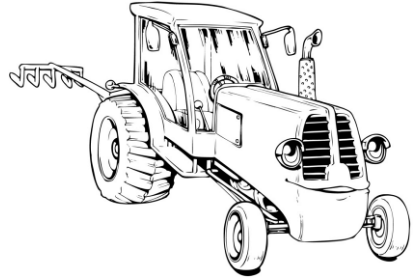
Урок 58. ВЗАЄМОДОПОМОГА

1. Прочитай вірш. Дай відповідь на питання.

Там, де трактор торохтить,
Тракторист давно не спить.
Від світанку до світанку
Оре він свою ділянку.

Г. Чубач

- Де відбувається дія?
- Що робить тракторист?

2. Прочитай правильно скоромовку. Запиши.

Семен сказав синам:
«Скосить сіно».

Сини скосили сіно.
Семен сказав: «Спасибі».

Handwriting practice grid consisting of 10 horizontal lines and 5 vertical lines forming a grid of 5 columns and 10 rows.

3. Склади текст про допомогу батькам.

Я стараюся допомагати по господарству своїм батькам.

Handwriting practice lines consisting of four sets of horizontal lines, each set connected by a diagonal line on the left and right sides, forming a grid for writing.

Ось так я допомагаю своїм батькам.

Довідка: зранку, складаю речі, застеляю ліжко, поливаю квіти, ходжу за покупками, мию посуд.

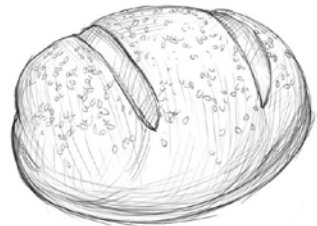
4. Прочитай віршик.

Веселинка

Запитав у Зіни Гліб:
– А звідкіль береться хліб?
Розвела руками Зіна:
– Звідкіля ж? Із магазину.

Є. Бандуренко

– А ти знаєш, звідкіля береться хліб? Розкажи.

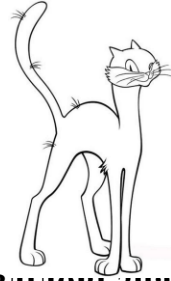

Урок 59. ДІЛО МАЙСТРА ВЕЛИЧАЄ

1. Читання чистомовки.

Чечір-вечір, чечір-вечір.
 Хтось воркує біля печі.
 Чорні лапи, вуса, ротик,
 Чечір-вечір, чорний котик!

2. Прочитай текст. Встав пропущені розділові знаки у тексті.

Скільки треба спати Багато спати шкідливо а
 спати мало – небезпечно для здоров'я Якщо
 сонько – то й лінько Довго спати – мало жити
 Багато спати – добра не нажити

Організм не повністю відновлює сили.
 Накопичується втома, знижується працездатність
 Нормальна тривалість сну в дітей – дев'ять
 годин.

– Випиши з тексту прислів'я.

Handwriting practice lines consisting of four sets of horizontal lines with diagonal lines forming a grid for writing.

3. Розглянь малюнки. Назви зображені предмети. Людям яких професій належать ці каски?

--	--	--	--	--

4. Прочитай текст за допомогою малюнків.

У селі біля парку почали будувати дитячий садок.

Спочатку прибув і викопав тут глибоку

яму. , навозили на

майданчик багато . Незабаром з'явився

високий . лягали ряд за рядом. До початку весни будівельники відкрили

новий .

Урок 60. ДРУЖБА

1. З'єднай і прочитай прислів'я. Спиши.

Не друг медом а хто каже.
 той, хто маже, той, правду

Blank handwriting lines for copying the proverbs.

2. Розглянь малюнок. Підпиши малюнок відповідним реченням.

Blank handwriting lines for labeling the illustration.

3. Розгадай ребуси.

Урок 61. О. МІТТА «У ГОСТЯХ І ВДОМА»

1. Прочитай скоромовку.

Пік біля кіп картоплю Прокіп.
Прийшов Прокіп, наляв окріп.
Іде Гаврило – ще не зварилось,
Прийшов Денис – наляв сім мис.
Прийшов Тарас – з’їв все враз.

- Назви хлопчиків зі скоромовки.
- Хто з них вчинив неправильно?

2. Розглянь малюнок. Дай імена дітям. Використовуючи подані слова, склади текст.

Запам'ятай:

Правила поведінки в гостях:

- Приходь вчасно.
- Не входи в будинок (квартиру), не постукавши.
- Якщо прийшов не один, не проходи першим: пропусти вперед дорослого, дівчинку.
- Привітайся.
- Не демонструй іншим свій поганий настрій.
- Будь акуратно одягненим, причесаним.
- За столом будь охайним, їж із закритим ротом.
- Перед відходом подякуй господарю.

3. Склади прислів'я. Запиши. Поясни його значення.

говорити, Як, то, краще, дурниці, помовчати.

4. Склади діалог «У друга в гостях».

- Доброго ранку, друже!
- _____
- Радий зустріти тебе.
- _____
- Ти тривалий час хворів. Як твоє здоров'я?
- _____
- Звертайся, якщо потрібна допомога.
- _____
- Завжди радий допомогти тобі.

Урок 62. Г. ВАСЮТИНСЬКА «МАЛЕНЬКА ПОМІЧНИЦЯ»

1. Переклади слова українською мовою.

Помощница, ужин, мелочи, угодить, помедлить, с перепугу, иметь возможность, посуда, на полу.

Blank handwriting lines for translation practice.

2. Прочитай текст «Маленька помічниця». Дай відповіді на питання.

Після обіду посуд я помила,
Хіба що кілька тарілок розбила...
Як хліба крихти з столу витирала,
То ваза з квітами чомусь упала,
І на маленькі дріб'язки розбилась,
Бо я її впіймати забарилась.
Коли у чайник воду наливала,
То сплячу кицьку трохи обіллала.
Та з переляку кинулась у двері,
Перевернувши кашу для вечері.
Щоб від матусі менше перепало,
З підлоги кашу в горщик я зібрала.
Найкращий гудзик я знайшла для тата, –
Відрізала від хатнього халата,

І до костюму стала пришивати:
Червоний з білим. От зрадіє тато!
Позамітала віником підлогу.
Вгодити рідним, мабуть, мала змогу...

- Як мила посуд дівчинка?
- Як вона прибирала?
- Що зробила дівчинка, щоб мати не сварила?
- Чи можна її назвати помічницею?
- Спиши перших шість речень.

A large writing area consisting of a grid of horizontal and diagonal lines. The grid is formed by 10 horizontal lines and 5 diagonal lines that slant upwards from left to right. This creates a series of slanted columns for writing.

Урок 63. «ЯКЩО ТИ СИЛЬНИЙ І МУЖНІЙ» (ЗА В. СУХОМЛИНСЬКИМ)

1. Прочитай правильно прислів'я. Поясни. Запиши.

Нелишесилою треба боротись, а й умінням.

Blank handwriting lines for the proverb.

2. Прочитай. Поясни фразеологізми.

Рук не чути – ?

Тягти лямку – ?

Куди голка, туди й нитка – ?

3. Прочитай вірш. Розкажи, про що він.

Твій друг
тобі віддасть усе:
і свій квиток на
карусель,
і цвях, і гудзик, і літак,
та не за щось –
а просто так.

І збільшувальне
скельце,
найкраще у дворі,
твій друг
зі щирим серцем
тобі віддасть – бери!

І ти нічого не
жалій –
ніколи і нітрохи!
І навіть м'яч
футбольний свій
віддай, як друг
попросить.

І посміхнеться
друг тобі –
аж схочеться
співати.

І ти подумаєш
тоді: «Як гарно
– дарувати!...»

Урок 64. «ПЕТРУСЬ І ПОДАРУНКИ» (ЗА Є. БАШЕНКО)

1. Прочитай скоромовку. Перепиши.

Ворона сороці намисто купила,
В намисті сорока намистинки лічила.

Blank lines for handwriting practice.

2. Прочитай за підручником оповідання «Петрусь і подарунки». Дай відповіді на питання.

- Що бабуся завжди привозила Петрусю?
- Як себе поводив хлопчик?
- За що він набурмосився на бабуся?
- Як ти вважаєш, чи правильно себе повів Петрусь з бабусяю?

3. Розглянь малюнок. Озвуч.

Урок 65. БОЛГАРСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЩО НАЙДОРОЖЧЕ У СВІТІ»

1. Прочитай слова з максимальною швидкістю в порядку зростання номерів.

	3 та	6 щось	4 в
5 ні й	7 повчальне	1 Казка	
	2 вигадка	8 зрозумій	

2. Прочитай болгарську народну казку. Дай відповіді на питання.

Що найдорожче у світі

У одного батька було три сини. Коли вони вирости, він сказав їм:

– Сини мої, час вам походити по білому світу і пошукати те, що дорожче за все на землі. Хто знайде, того я винагороджу по заслугах. Віддам йому половину з усього, що маю. Кожному з вас я приготував гаманець з грошима – їх вистачить на три роки. Через три роки кожен повинен повернутися і принести мені те, що, на його думку, дорожче за все на світі. Я чекатиму на вас під новий рік, коли нашу землю вкриє блакитний сніг. Щасливої дороги, діти мої!

Сини поцілували татову руку і пішли кожний своїм шляхом шукати те, що дорожче за все на світі.

Пройшло три роки. Тричі заколосився хліб в полях і птахи виводили пташенят в своїх гніздах. Напередодні четвертого нового року, коли блакитний сніг вкрив нашу землю, сини повернулись додому. Батько з радістю зустрів їх.

– Ледве я на вас дочекався, – сказав він і звернувся до старшого сина: – Скажи, синку, що ти приніс мені після своїх пошуків? Чи знайшов ти те, що найдорожче у світі?

– Я, тату, в далеких краях не бував. Цілих три роки придивлявся я до того, що народжує наш благословенний край, і бачу, що немає солодшого і кориснішого плоду, аніж наш виноград. Його соком люди наповнюють діжки, і сяюче вино звеселяє серця в дні святкувань. А виноградні грона у в'язанках зберігаються до нового врожаю. Тепер, коли на вулиці завірюха, посмакуй винограду і сам скажи, чи є що на світі солодше.

– Дякую тобі, синку! – мовив батько. – Але послухаймо, чим порадують мене твої брати. Говори ти! – звернувся він до середнього сина.

Той за руку підвів до батька гарненьку дівчину, яка вклонилася низько, вітаючи старого батька.

– Я, тату, – сказав він, – обійшов усі села й міста нашого краю, але ніде не знайшов нічого милішого й дорожчого за цю дівчину. З того часу, як померла наша неня, хата залишилась без господині. Не знаю, що ти на це скажеш, але ми з нею готові все зробити, щоб поліпшити твою старість і щоб ти ані в чому не мав потреби.

– Ти добре сказав, синку! – відповів батько. – Дякую тобі за те, що ти привів до нашої осиротілої хати молоду господиню. Ну, а тепер подивимось, який дарунок до нового року приготував ваш молодший брат.

– Я, тату, нічого з собою не приніс, – промовив він.
– Три роки я працював і навчився ремеслу.

– Де ж ти був, синку, і чому навчився?

– Учителем моїм був чоловік, який рідко зустрічається на землі. Він будівельник мостів, якими люди переходять через глибокі річки і по яких перевозять різні товари.

– А як його звать?

– Майстер Микола. Він побудував міст через Янтру під містом Бяла. І великий міст через Росицю перекинув у Ловічі, з лавками, в яких торгують відбірним товаром і чоботарі, і гончарі, й інші ремісники. Іншого такого майстра немає в наших краях. Скільки шкіл він набудував по селах і містах, скільки храмів на славу народу болгарського. Все він знає, все передбачає і розраховує все до копійки, до останнього камінчика. «Якщо вийде дорожче, зніми з мене голову, паша-еффенді!» – мовив він правителю краю, який доручив йому побудувати міст під містом Бяла. І коли міст було збудовано, то виявилось, що коштує він рівно стільки, скільки вирахував майстер Микола. У нього і я навчився будувати мости, тату. А чи будуть вони такі ж міцні та красиві, як у майстра Миколи, про те народ скаже!

Вислухавши свого молодшого сина, батько обійняв його і мовив:

– Ти розрадив мене більше за всіх і заслуговуєш обіцяної нагороди, бо найдорожче у світі – бажання щиро служити своєму народові!

- Скільки у батька було дітей?
- Для чого він покликав до себе синів?
- Що дав батько кожному із синів?
- Коли вони повинні були повернутися?
- Що приніс перший син, коли повернувся?
- Що приніс середній син?
- Який подарунок приготував батькові молодший син?
- Що найдорожче у світі (за казкою)?

3. Спиши два останніх речення казки.

A writing area consisting of a grid of horizontal and diagonal lines. The grid is formed by five vertical lines and five horizontal lines, creating a series of slanted rectangular boxes for writing.

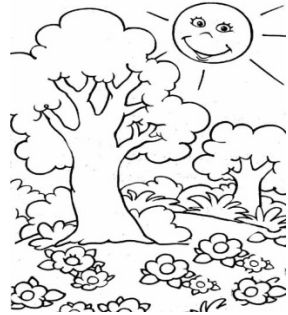
Урок 66. Г. ВАСЮТИНСЬКА

«ВЛІТКУ У БАБУСІ»

1. Прочитай правильно загадку. Відгадай.

В не-бі лас-тів-ка ле-тить.
 З віт-ром лис-тя ше-лес-тить.
 Во-ду п'є ле-ле-ка.
 Сон-це па-лить. Спе-ка.
 Доз-рі-ва-є жи-то.
 Я-ка по-ра? _____

– Про які ознаки літа йде мова у загадці?

2. Користуючись алфавітом, запиши слова.

28 7 21 3 7 18 31

16 11 20 7 18 31

 15 3 12 23 7 18 31

 22 7 21 20 7 18 31

– Яке слово зайве?

– Що спільного між іншими словами?

3. Прочитай вірш Галини Васютинської «Влітку у бабусі».

Влітку у бабусі
 До бабусі у село
 Нас дозвілля привело,
 Під її ласкаве, тепле,
 Завжди рідне нам крило.
 У затишному дворі
 Вишні, сонце угорі

Квіти барвами палають,
Гусенята у траві.
Річка поруч, вабить нас
В цей чудовий літній час.
Та холодна там водичка,
І вже плавати нам – зась!
З білим песиком малим
Не спішим зайти у дім.
Нас бабуся пригощає
Пирогом своїм смачним.
Був би цілим рік таким!..

3. Розглянь малюнок. Склади міні-розповідь (усно).

Довідка: влітку у бабусі, відпочинок, канікули, сніданок, смачно, допомога бабусі, на подвір'ї, свійські тварини, тепло, весело, пригощає.

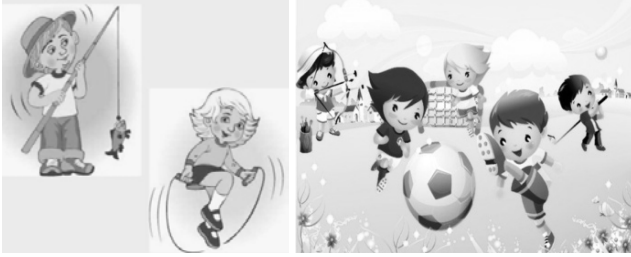
Урок 67. ІГРИ. ЛІТНІ РОЗВАГИ

1. Прочитай чистомовку.

Ки – ки – ки – грали діти у жмурки.
 Ло – ло – ло – дуже весело було.
 Ти – ти – ти – треба всіх дітей знайти.
 Ду – ду – ду – швидко я дітей знайду.
 Ла – ла – ла – радість гра нам принесла.

2. Розглянь малюнки. Озвуч літні розваги.

3. Прочитай виразно вірш.

Канікули

«Канікули! Канікули! –
 співає все навколо
 Канікули, канікули, –
 канікули у школі!»

А що таке канікули?
 Це – літні дні барвисті,
 це час, коли нам ніколи
 хоча б на мить присісти,
 бо треба мчати босими
 навипередки з вітром,
 з густих лісів приносити

горіхів повні відра.

Це час у річці хлюпатись,
 підсмажувати спини
 і зранку в лузі слухати
 тонку струну бджолину...

Це час, коли за друзями
 ми скучим – як ніколи,
 і нам страшенно схочеться
 скоріше знов до школи!

– Розкажи, як ти проводиш літні канікули?

Урок 68. ПОВТОРЕННЯ

1. Знайди на малюнку предмети. Запиши.

ЗМІСТ

Урок 35. Пори року	5
Урок 36. Дні тижня	7
Урок 37. Час. Годинник	8
Урок 38. Допомога птахам узимку	10
Урок 39. Дикі тварини	11
Урок 40. Свійські тварини	14
Урок 41. Свійська птиця	16
Урок 42. Українська народна казка «Кривенька качечка»	18
Урок 43. Людина	20
Урок 44. Одяг	22
Урок 45. «Дівчинка у голубому фартушку» (за Панку-Яшем)	24
Урок 46. Взуття	26
Урок 47. Хороші звичаї	27
Урок 48. Поспішиш – людей насмішиш	29
Урок 49. А вже весна, а вже красна!	30
Урок 50. Птахи	32
Урок 51. Т. Г. Шевченко – народний поет	34
Урок 52. Веснянки	36
Урок 53. Квіти	38
Урок 54. Повторення	40
Урок 55. Бережімо природу	41
Урок 56. Київ – столиця України	43
Урок 57. Рідний край	45
Урок 58. Взаємодопомога	47

Урок 59. Діло майстра величає	49
Урок 60. Дружба	51
Урок 61. О. Мітта «У гостях і вдома»	52
Урок 62. Г. Васютинська «Маленька помічниця»	54
Урок 63. «Якщо ти сильний і мужній» (За В. Сухомлинським)	56
Урок 64. «Петрусь і подарунки»(За Є. Башенко)	57
Урок 65. Болгарська народна казка «Що найдорожче у світі»	58
Урок 66. Г. Васютинська «Влітку у бабусі»	62
Урок 67. Ігри. Літні розваги	64
Урок 68. Повторення	65